

Motion till riksdagen 2011/12:Ju5

av Kent Ekeröth (SD)
med anledning av prop. 2011/12:55

De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överskottsinformation från övervakning och avlyssning av elektronisk kommunikation får användas till att utreda brott såvida det inte kan antas att brottet endast leder till böter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillstånd att avlyssna elektroniskt kommunikationsmedel får ges vid förundersökning som avser brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än ett års fängelse eller om det kan antas att brottets straffvärde överstiger ett års fängelse.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att berörda myndigheter i hemlighet ska få begära in uppgifter om elektronisk information inom ramen för sin underrättelseverksamhet när det gäller brottslig verksamhet för vilken det inte är föreskrivet lindrigare straff än ett års fängelse.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen även ska få tillgång till lokaliseringsuppgifter om minderåriga som anmälts försvunna av vårdnadshavare även om det vid omständigheterna kring försvinnandet inte förelegat något tecken på fara för liv eller hälsa.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det vid utlämning av uppgifter om elektronisk kommunikation från operatörer till brottsbekämpande myndigheter vid misstanke om immaterialrättslig brottslighet bör finnas misstanke om brott där fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan leda till annan påföljd än böter.

Fel! Okänt namn på

Överskottsinformation

Med regeringens proposition införs lagändringar om användning av s.k. överskottsinformation vid avlyssning av elektronisk kommunikation och övervakning av elektronisk kommunikation. Lydelserna gör gällande att insamlad överskottsinformation om andra brott än det brott, respektive det ändamål, som legat till grund för beslutet om användning av det hemliga tvångsmedlet endast får leda till brottsutredning utifrån två alternativa rekvisit. Nämligen om:

1. det är föreskrivet fängelse i ett år eller däröver för brottet och det kan antas att brottet inte föranleder endast böter, eller 2. det finns särskilda skäl. Om det har kommit fram uppgifter om förestående brott, får uppgifterna användas för att förhindra brott.¹

Vi Sverigedemokrater finner det orimligt att brottslingar ska slippa åtal för brottslighet trots att bevisning kommit till polisens och rättsväsendets kännedom. Att använda överskottsinformation för att utreda och väcka åtal med hjälp av denna typ av information är inte så integritetskränkande som underlåtenheten att använda denna typ av information är brottsofferskränkande. Vidare kan inte vikten av att utöka kampen mot den organiserade brottsligheten nog understrykas: en ljusskygg, svärmotverkad och samhällsomfattande brottslighet som kräver att samhälle och rättsväsende visar handlingskraft mot alla brottsliga handlingar som kan kopplas ihop med denna. Vi vill därför att riksdagen tillkännager för regeringen att det i stället bör lagstiftas om lydelser med följande betydelser, som medför utökade befogenheter:

1. *det kan antas att brottet inte föranleder endast böter*, eller 2. det finns särskilda skäl. Om det har kommit fram uppgifter om förestående brott, får uppgifterna användas för att förhindra brott.

Avlyssning av elektronisk information vid brottsutredning och underrättelseverksamhet

I propositionen föreslås följande lagtext i lagen om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet:

- 2 §** Uppgifter får hämtas in om omständigheterna är sådana att
1. åtgärden är av särskild vikt för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, och

¹ Regeringens proposition 2011/12:55 *De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation*, s. 15–16 och 22.

Fel! Okänt namn på

2. skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den som åtgärden riktar sig mot eller för något annat motstående intresse.²

Vidare föreslås följande om användningen av avlyssning av elektronisk kommunikation:

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation innebär att meddelanden, som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress, i hemlighet avlyssnas eller tas upp genom ett tekniskt hjälpmedel för återgivning av innehållet i meddelandet. Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får användas vid förundersökning som avser

1. brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,
2. försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott, om sådan gärning är belagd med straff eller
3. annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år.³

Av samma skäl som anförs ovan om överskottsinformation och vikten av att bekämpa brottslighet i allmänhet och organiserad brottslighet i synnerhet, anser vi att det i stället bör fastställas en lagtext med betydelsen av följande lydelse, som medför utökade befogenheter:

2 § Uppgifter får hämtas in om omständigheterna är sådana att

1. åtgärden är av särskild vikt för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år och
2. skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den som åtgärden riktar sig mot eller för något annat motstående intresse.

Samt:

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation innebär att meddelanden, som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress, i hemlighet avlyssnas eller tas upp genom ett tekniskt hjälpmedel för återgivning av innehållet i meddelandet. Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får användas vid förundersökning som avser

1. brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,
2. försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott, om sådan gärning är belagd med straff eller
3. annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år.

² Regeringens proposition 2011/12:55 De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation, s. 7.

³ Regeringens proposition 2011/12:55 De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation, s. 11.

Fel! Okänt namn på

Lokaliseringsuppgifter för minderåriga

I propositionen föreslås utvidgade möjligheter för polisen att få tillgång till lokaliseringsuppgifter för efterforskningar av försvunna personer ”om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med efterforskning av personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det föreligger fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa”⁴. Vi menar att den föreslagna lydelsen är problematisk eftersom den inte ger polisen extra möjlighet att eftersöka personer som inte försvunnit under sådana omständigheter. Vuxna myndiga personer får naturligtvis anses vara fria att styra över sina liv och ”försvinna” under normala omständigheter utan att några extraordinära eftersökningar ska behöva företas.

Minderåriga är dock av naturliga skäl inte vuxna nog att styra sina liv utan vårdnadshavare och är extra mottagbara för olyckor och att ”hamna i fel sällskap” där de riskerar att bli utnyttjade eller utsatta för brott. Minderåriga som försvinner utan att de direkta omständigheterna kring försvinnandet vittnar om att det föreligger någon fara för liv eller hälsa bör därför även omfattas av lydelsen i de fall den minderårige anmäls försvunnen av vårdnadshavaren. Självfallet är det polisen i vanlig ordning som avgör om åtgärden behövs. Vi vill därför att riksdagen tillkännager för regeringen att en lagtext med betydelsen av följande lydelse, som även innefattar minderåriga, i stället bör fastställas:

3. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 samt uppgift om i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits till polismyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med efterforskning av *minderåriga som anmäls försvunna av sina vårdnadshavare eller* personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det föreligger fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa.

Tillgång till abonnemangsuppgifter

Slutligen föreslås i propositionen att sista stycket ska tas bort i 6 kap. 22 § 2 lagen om elektronisk kommunikation, vilket i dag säger att operatörer ska lämna uppgift till brottsbekämpande myndighet om det finns misstanke om brott ”och där fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter”.⁵

Vi ställer oss positiva till att de brottsbekämpande myndigheterna ges utökade möjligheter att få tillgång till abonnemangsuppgifter när det gäller brott som t.ex. grooming eller trakasserier – brott som utgör en allvarlig kränkning

⁴ Regeringens proposition 2011/12:55 De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation, s. 34–35.

⁵ Regeringens proposition 2011/12:55 De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation, s. 100.

Fel! Okänt namn på

för den brottsutsatta och som är svårutredda utan tillgången till abonnemangsuppgifterna. Detta är även exempel på brott som det finns en kraftig allmän opinion emot. Dock menar vi att immaterialrättsliga brott, på sådan nivå att de enbart bedöms leda till bötesstraff, inte bör kunna föranleda utlämning av abonnemangsuppgifter. Miljontals svenskar begår dagligen brott mot upphovsrättslagen, i många fall utan att ha kännedom att gärningen är straffbelagd. När så stor andel av befolkningen begår handlingen blir det godtyckligt och slumpartat vem som kommer att dömas för handlingen.

Att ge denna möjlighet till polisen riskerar dessutom att kraftigt öka arbetsbelastningen på ett brottsområde som inte bör vara högprioriterat i brottsbekämpningen. Öppningen av denna möjlighet riskerar att ta resurser från utredning av allvarlig brottslighet, såsom brott mot person, narkotikabrott eller tillgreppsbrott. Därför anser vi att den nuvarande regleringen bör kvarstå vad det gäller specifikt immaterialrättslig brottslighet. För att brottsbekämpande myndigheter ska kunna begära ut abonnemangsuppgifter vid immaterialrättslig brottslighet, bör det finnas misstanke om brott där fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter.

Stockholm den 28 februari 2012

Kent Ekeröth (SD)